

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 433464/3

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בן יעקב – אב"ד, הרב יצחק הדאיה, הרב משה בצרי

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד עליזה בן יצחק)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מיכאל זילברברג)

הנדון: בקשה לביטול הסכם שנחתם לפני עשרים שנה בטענה של חוסר כשירות

החלטה

הצדדים (להלן: "המבקש" ו"המשיבה") נישאו זה לזה כדמו"י בשנת 1997, והתגרשו בתאריך כ"א בכסלו תש"ס (30.11.1999). מנישואין אלה לא נולדו לצדדים ילדים.

בתאריך י"ד בחשוון תש"ס (24.10.99) חתמו הצדדים על הסכם גירושין, שאושר על ידי בית הדין (בהרכב בראשות הגר"נ שיינין שליט"א) בתאריך ט' בכסלו תש"ס (18.11.99).

בהסכם עליו חתמו הצדדים, נכתב בין השאר כדלהלן:

דירה בת 4 חדרים שנרכשה על ידי הבעל והאישה ביחד ומחירה טרם שולם, ברחוב [...], גוש [...], חלקה [...] תעבור בשלמות לבעל.

הבעל ישלם וישלם את החוב למוכרי הדירה שטרם שולם, וימשיך לשלם את תשלומי המשכנתא וכל תשלום הקשור בהעברת הדירה.

האישה מוותרת על כל זכויותיה בדירה לטובת הבעל, ותחתום על כל ההצהרות והמסמכים הנדרשים על פי החוק, כדי להעביר את כל זכויותיה בדירה לבעל ללא כל תמורה שהיא.

האישה תחתום על ייפוי כוח נוטריוני בלתי חוזר מתאים.

המכוננית המשותפת [...] תהיה של האישה, והאישה תישאר אחראית לשלם כל חוב שקיים הקשור במכוננית.

הצדדים מסכימים כי האישה תעביר לבעל את כל זכויותיה בדירה ללא תמורה.

לאחר שהבעל יקבל מהאישה את הדירה, מתחייב הוא להשלים את כל התשלומים למוכרי הדירה ואת התשלומים לבנק.

עד כאן הסעיפים הרלוונטיים, בהסכם שנחתם בין הצדדים, לנדון שלפנינו.

בפועל המבקש שילם את כל יתרת התשלום למוכרי הדירה וכל החיובים בגין הדירה (מיסים וכדומה), וכן שילם את כל התשלומים לבנק למשכנתאות (קיימת יתרת חוב של 370,000 ש"ח אותה יש

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לשלם בעשר השנים הבאות לבנק למשכנתאות), ובפועל שילם ומשלם הוא לכדו את כל החיובים, והכל בהתאם להסכם הגירושין.

דא עקא, הדירה לא עברה על שמו של המבקש, למרות הזמן הרב של עשרים שנה שעברו מאז גירושי הצדדים והחתימה על ההסכם.

עובדה ברורה כי המשיבה לא קיימה את האמור בהסכם, ולפיו תחתום על יפוי כוח נוטריוני בלתי חוזר להעברת חלקה בדירה על שם המבקש.

לטענת באת כוח המבקש, וכך אנו מתרשמים, היה עיכוב בהעברת הדירה על שם הצדדים עצמם, המוכרים לקונים, מאחר ועורך הדין שטיפל במכירה נפטר, ועורכי הדין שבאו אחריו חששו מחתימה על מסמכי העברת המשכנתא, כאשר המשיבה סרבה לחתום על מסמכים אלו, ובאת הכוח שמטפלת בהעברת הדירה, חששה לחתום על מסמכים אלו ללא פסק דין מחייב, שמא תתבע על ידי המשיבה. משכך לא ניתן היה להעביר את חלק המשיבה על שם המבקש, כאשר הדירה לא נרשמה על שם המבקש והמשיבה, והיא עדיין רשומה על שם המוכרים, תחת הערת אזהרה לטובת הצדדים.

המבקש עותר לבית הדין למנות את באת כוחו ככונסת נכסים לצורך העברת הדירה על שמו, ואילו המשיבה מבקשת לקבוע כי מחצית הדירה, לפי שוויה היום, שייכת לה, וזאת כשבסיס טענתה הוא בטלות הסכם הגירושין.

טענת המשיבה לבטלות הסכם הגירושין

בדיון שהתקיים בתאריך ל' בתשרי תש"פ (29.10.19) שמענו בקשב רב את טענות באי כוח הצדדים, במיוחד את טענות בא כוח המשיבה, כאשר בקשנו לחדד ולהבין למה ומדוע היא מסרבת לחתום על העברת חלקה בדירה על שם המבקש.

הסברנו בדיון, ונחזור ונאמר: להסכם אין תאריך תפוגה. העובדה כי נוצר שיהוי בקיומו של ההסכם, אין זה מביא למצב של "פג תוקפו". הגע בעצמך, הרי במקרה שלפנינו הדירה עדיין רשומה על שם המוכרים, וכי יעלה על דעתך שהמוכרים של הדירה בנדון דידן, יטענו לבטלות הסכם המכירה, מאחר והעסקה לא הושלמה, ויש להחזיר את הדירה למוכרים ???

יחד עם זאת, ומנגד, כאשר מי שחתם על הסכם גירושין (או הסכם מכר, וכל הסכם אחר), וכעת טוען לבטלותו, עליו להסביר למה השתהה זמן כה רב לטעון לבטלות ההסכם. לאמור – אם בסמוך לחתימה ולאשורו בתוקף של פסק דין, יבוא הטוען ויטען טענות שונות לכשרות ההסכם ולביטולו, לא יצטרך להסביר אלא את טענתו. מה שאין כן באופן שעבר זמן רב מיום החתימה, בפרט כבנדון דידן, שעברו למעלה מעשרים שנה, לא די שהעותר יצטרך לשכנע את ביה"ד בנכונות הטענה לביטול ההסכם, אלא יצטרך גם להסביר מדוע נזכר רק כעת לטעון לבטול ההסכם.

מה היא טענת המשיבה שעל פיה ברצונה לבטל את ההסכם?

היא טוענת: "לא הייתי כשירה לחתום על ההסכם". (טענה זו עלתה בסעיף 22 לכתב התשובה, ראה גם סעיף 8 לכתב התשובה).

בדיון, בא כוח המשיבה ביקש להמציא לנו מסמכים בדבר אי כשירותה באותה תקופה. הוא לא טרח לפרט מה הייתה הבעיה הנפשית. דברים אלה למדנו מתשובת באת כוח המבקש כי המשיבה סבלה מ"בולמיה", דהיינו מהתקפי אכילה המסתיימים בדרך כלל בהקאות לאחר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האוכל. בית הדין סבור שעם כל חומרתה של התופעה הנ"ל, היא אינה הופכת את הסובל ממנה ל"לא כשיר משפטית".

כאמור בית הדין שואל שאלה שנותרה ללא מענה: היכן הייתה המשיבה במשך עשרים שנה? מדוע במשך עשרים שנה, בכל ההתכתבויות, המשיבה לא מעלה טענה זו שדין ההסכם להיות בטל ומבוטל עקב אי כשירותה בזמן החתימה. לא קיבלנו כל הסבר, ובטח שלא הסבר מניח את הדעת, מדוע לא עשתה כן. ויתירה מזו, יש בפנינו הוכחות חיוביות כי המשיבה טענה במהלך השנים לקיומו של ההסכם.

בתאריך ד' בתשרי תשע"ב (2.10.2011) שולח בא כוח המשיבה עו"ד מיכאל זילברברג, מכתב למבקש ובו הוא שואל אותו מדוע אינו מעביר את חלק המשיבה על שמו, וכי יישא בכל החובות לבנק. בא כוח המשיבה ממשיך וכותב: "באם לא תתחייב כי בתוך 60 יום ממועד קבלת מכתבי זה כי תדאג להשלים מלוא העברת הזכויות על שמך, תראה בכך מרשתי הודאה כי אין כוונתך לבצע את ההסכם".

מעתה איננו מבינים את טענת האישה.

לפני שמנה שנים, פונה בא כוח המשיבה למבקש ומתרה בו לקיים את ההסכם ולהעביר את חלקה של האישה בדירה על שמו. לא רק שאין כאן טענה לבטלות ההסכם מכוח אי כשירות, אלא אדרבא – יש דרישה מצד האישה לקיום ההסכם ולהעברת חלק המשיבה למבקש!!! כיצד ניתן כיום לדרוש דרישה הפוכה – לבטל את ההסכם?

הרי לנו הוכחה חיובית והודאת בעל דין שההסכם שריר וקיים, וכי המשיבה הייתה כשירה בזמן חתימת ההסכם, כאשר הטענה לאי כשירות נולדה לה פתאום, עשרים שנה לאחר חתימת ההסכם ואישורו בבית הדין.

לא זו אף זו. אבי המשיבה והמשיבה הגישו תביעה כנגד המבקש לבית המשפט לענייני משפחה בעניין הרכב של הצדדים, תביעה המבוססת על האמור בהסכם הגירושין, תוך דרישה לקיומו של ההסכם (את התביעה הגיש גם אבי המשיבה, כיון שלקח הלוואה לצורך רכישת אותו רכב).

בא כוח המשיבה כותב בכתב התשובה בתיק דנן (סעיף 30): "מדובר בתביעה שהייתה פועל יוצא של הסכם הגירושין. כאמור, כחלק מההסכם, חתמה האישה "בהסכמתה" כי המכונית שרכש האיש לאשה "במתנה" תישאר בבעלותה [...]".

מדובר אם כן בתביעה לקיום הסכם הגירושין שתובעת המשיבה (וגם אביה), אותו הסכם גירושין שכעת היא טוענת שלא הייתה כשירה לחתום עליו ודינו להתבטל. תמוה הדבר שבשעה שהיה צורך לקבל את חלקה בהסכם, הוגשה תביעה על ידי המשיבה (ואביה) לקיום ההסכם, ועתה כשהיא נדרשת לבצע את התחייבותה על פי אותו הסכם היא טוענת לביטולו.

יוער כי התביעה הנ"ל בעניין הרכב הסתיימה בהסכם פשרה, עליו חתום גם עו"ד זילברברג, בא כוח המשיבה, שייצג אז את אבי המשיבה והמשיבה. בהסכם הפשרה עליו חתמו המבקש, המשיבה, אבי המשיבה ובאי כוח הצדדים, נאמר בין השאר: "בסמוך לאחר חתימת הסכם זה, ייסגר תיק ההוצאה לפועל על ידי הזוכה שיעשה כל הדרוש לשם כך, לאלתר. ולצדדים כמפורט לעיל, ו/או לכל מי מטעמם, לא תהיה כל טענה, ו/או תביעה, ו/או דרישה האחד כלפי משנהו בקשר עם כל האמור לעיל ובכל עניין אחר". (הדגש אינו במקור).

מה באו המילים "כל ענין אחר" ללמדנו? דבר זה בא לרבות כל ענין אחר וכל טענה ותביעה מהאחד כלפי השני, ובטח טענה לביטול ההסכם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אי אפשר מצד אחד לתבוע את קיום ההסכם (בשנת 2002), לחתום על הסכם פשרה בעניין ההסכם (בשנת 2004), ומצד שני לטעון שההסכם בטל מפני שהאישה לא הייתה כשירה לחתימה על ההסכם.

טענה מעין זו לוקה בחוסר תום לב יסודי !

בקשת בא כוח המשיבה להוכיח את טענתו בדבר אי כשירותה של המשיבה בשעת חתימת ההסכם לפני עשרים שנה שנה – נדחית אף היא מהטעמים הנ"ל.

ראשית, בא כוח המשיבה שטען על אי כשירותה ובעיות נפשיות, לא טרח אפילו לפרט בתשובתו מה הם הבעיות הנפשיות. סתם ולא פירש. ומנגד – המבקש פרט כי אכן מדובר ב"בולמיה", שכאמור, היא מחלה שאינה הופכת את החולה בה ללא כשיר משפטית.

אבל העיקר כאמור, אין מקום להוכיח טענה מופרכת, שהמשיבה עצמה הוכיחה את התייחסותה להסכם במהלך עשרים שנה, כשהיא תובעת את קיום ההסכם, ומזה עשרים שנה לא טענה באף דרך שהיא, בכתב, בעל פה או בתביעה משפטית, שלא הייתה כשירה בזמן חתימת ההסכם ואישורו. טענה זו "נולדה" אך כעת, כאשר המבקש מעוניין לבצע את ההסכם (כדרישת בא כוח המשיבה בשנת 2011).

על כן הבקשה לביטול ההסכם בטענת אי כשירות המשיבה, נדחית על הסף !

טענת בא כוח המשיבה, שהעובדה שהמבקש לא העביר את הדירה על שמו, מהווה סיבה לבטול ההסכם, אף טענה זו דינה להידחות.

כפי שנאמר לעיל, ככול שלא צויין בפירוש בהסכם, להסכם אין תאריך תפוגה. וכי אדם שקנה דירה ונתקל בעיכובים רבים בהעברת הדירה על שמו, וכמקובל לצערנו במחוזותינו עיכובים אלו עשויים להמשך אף יותר מעשרים שנה, וכי יעלה על הדעת שאחר עשרים שנה, כשמחיר אותה דירה הוא פי שלוש או פי ארבע ממחיר הקניה, יטען המוכר שהדירה היא שלו הואיל ועד היום לא הועברה הדירה אצל רשם המקרקעין, ודין המוכר להתבטל, כיון שהעסקה לא הושלמה במשך עשרים שנה ???

כמו שברור אף לאישה שבמקרה שלפנינו לא היינו מקבלים טענת בא כוח המוכרים לבטול הסכם המכירה של הדירה לצדדים, כך אין לבטל את הסכם הגירושין בו הוסדר עניין הדירה הנ"ל במסגרת סידור העניינים הרכשיים שבין הצדדים.

גם אם הייתה רשלנות מצד המבקש בעובדה שהדירה עדיין לא עברה על שמו, אין מקום לבטול ההסכם, כפי שגם רשלנות מצד קונה של דירה בהעברת הדירה על שמו, אינה מקנה למוכר זכות טענה לבטול ההסכם.

מה עוד שאנו מתרשמים שלא הייתה רשלנות מצד המבקש. מוסכים כי המשיבה לא חתמה על יפוי כוח נוטריוני ובכך הפרה את הסכם הגירושין. לכן לא התרשמנו שהייתה כאן רשלנות מצד המבקש באי העברת הדירה. אך כאמור, גם אם הייתה רשלנות, אין זה פוגם "כי הוא זה" בזכותו של המבקש לקבל את חלקה של המשיבה בדירה, בהתאם להסכם הגירושין.

נציין גם את העובדה כי הדירה נרכשה כמה חודשים לפני גירושי הצדדים. השאלה אם דמי הקדימה שולמו גם על ידי המשיבה, ואם ההסכם צודק או לא, אינה רלוונטית, הואיל וההסכם מחייב בכל מקרה וכאמור. יחד עם זאת אנו מתרשמים מהחומר שהמציאה באת כוח המבקש שאכן המבקש הוא ששילם כמעט את מלוא התמורה על הדירה, כאשר מחיר הדירה היה 659,200 ש"ח, ושתי המשכנתאות הינם בסך 609,000 ש"ח. המשכנתא כולה שולמה אחר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גירושי הצדדים. כמו כן המציאה באת כוח המבקש שיקים אישיים של המבקש לצורך רכישת הדירה בסך של 34,000 ש"ח. כך שבהחלט ניתן לומר שזכויותיה של המשיבה בהסכם לא קופחו.

גם טענת בא כוח המשיבה (סעיף 38 לכתב התשובה) כי יש לאישה זכות בדירה על מחצית מסכום של 26,000 דולר, שהם 13,000 דולר, גם אם הדברים נכונים, אין בהסכם המורה להעביר את כל הדירה על שם הבעל, משום "קיפוח" ו"עושק".

ככלל איננו נכנסים לשיקולים שעמדו בפני הצדדים בשעה שחתמו על ההסכם, ובהחלט יתכן למשל, שבאותה שעה שווי הרכב היה מקביל לסכום זה, או שהיו שיקולים אחרים בגללם הסכימה האישה לחתום על ההסכם, אך ודאי שאין כאן ראיה ל"עושק" או דבר הדומה לעושק.

בכל מקרה, הרי בא כוח המשיבה הוא זה שפנה למבקש, בתביעה שיקיים את ההסכם ויעביר את חלק המשיבה על שמו, כאמור לעיל. וכאמור, אין כל מקום לטענות המשיבה לביטול ההסכם שנחתם ואושר על ידי בית הדין בתוקף של פסק דין לפני עשרים שנה, מהטעמים הנ"ל.

לאור כל האמור לעיל פוסק בית הדין כדלהלן:

א. חלקה של המשיבה – א', בדירה ברחוב [...], הידועה כגוש [...] חלקה [...] שייכת למבקש מ', מכוח הסכם הגירושין שנחתם בין הצדדים בתאריך י"ד בחשוון תש"ס (24.10.99), וקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין האזורי תל אביב יפו בתאריך ט' בכסלו תש"ס (18.11.99).

ב. העברת חלק המשיבה למבקש, הינה אגב גירושין.

ג. בית הדין ממנה את באת כוח המבקש עו"ד עליזה בן יצחק אבני ליברטי (מ"ר 11610) ככונסת נכסים לדירה הנ"ל, לצורך העברת הדירה על שם המבקש. כונסת הנכסים תהיה רשאית לחתום על כל מסמך רלוונטי לצורך העברת הדירה על שם הצדדים, מכוח חוזה המכר מיום י"א בסיון תשנ"ט (26.5.99), ולאחר מכן תהיה רשאית לחתום על כל מסמך רלוונטי לצורך העברת חלק המשיבה על שם המבקש.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום א' במרחשוון התש"פ (30/10/2019).

הרב משה בצרי

הרב יצחק הדאיה

הרב צבי בן יעקב – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה